

פחד דוד

פרשת
במדבר
כ"ט אייר
תש"פ
1026

אבות פרק ו'

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:59 | 7:14 | 7:09 | 7:17

מוצאי שבת 8:16 | 8:18 | 8:19 | 8:16

רבינו תם 8:58 | 9:01 | 9:03 | 8:58

שבת מברכין, ראש חודש ביום ראשון
המולד ביום שישי בשעה 12:42 ו-13 חלקים

הילולא
דצדיקיא

כט - רבי מאיר מפרמישלאן

א - רבי מאיר הלוי הורביץ

ב - רבי ישראל מוויז'ניץ

ג - רבינו עובדיה מברטנורא

ד - רבי מנצור מרזוק

ה - רבי יוסף עזרא זליכה

ו - דוד המלך ע"ה נעים
זמירות ישראל

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

משכיל לדוד

דגלי ישראל - סמול לאחדות

להן הקב"ה - נתאוותין לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם. מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כיון שנתאוון.

וממשיך המדרש, כיון שבקשו הדגלים התחיל משה מיצר. אמר - עכשיו עתידה המחלוקת להינתן בין השבטים, אם אני אומר לשבטו של יהודה שישרה במזרח והוא אומר - אי אפשרי אלא בדרום. וכן ראובן וכן אפרים וכן כל שבט ושבט מה אני עושה. אמר לו הקב"ה; משה, מה אכפת לך, הם אינם צריכים לך - מעצמן הן מכירין דירתן, אלא דיתיקי (שטר צוואה) יש בידן מיעקב אביהן היאך לשרות בדגלים. איני מחדש עליהם, יש להם טכסים (סדר) מיעקב אבינו כשם שטענו אותו והקיפו את מיטתו בשעת פטירתו - כך יקיפו את המשכן, עד כאן לשון המדרש.

ולכאורה יש להבין, כיצד שכנע הקב"ה את משה בתשובתו? הרי בני יעקב מנו אז בסך הכל י"ב שבטים, אולם עתה לאחר שפרו ורבו במאוד מאוד - הרי מדובר ברבבות אלפי ישראל. וכבר בצאתם ממצרים היו מונים שישים ריבוא גברים לבד מטף ונשים, ואם יבואו לטעון טענות ולדבוק במחלוקת - כיצד באמת יתמודד משה רבנו עמהם?

זכורני שפעם בבית הכנסת בזמן תפילת שחרית רבתה המחלוקת, רק מחמת לחן מנגינה של "אז ישיר משה". הללו בקשו מנגינה פלוגית והללו בקשו אחרת, ותגדל המהומה עד למאוד ולא הייתה אפשרות להשיב את השלום על כנו. אם כן כיצד משה רבנו יתגבר על המחלוקת אם היא תיווצר חלילה בעקבות הדגלים והמחנות?

עוד אומר האריז"ל הקדוש זיע"א, שיטנם שנים עשר שערים בשמים לקבלת התפילות - כנגד י"ב השבטים, ולכל שבט יש את הנוסח שלו ואסור לו לפרוש הימנו משום "אל תיטוש תורת אמר". וגם כאן הדיבור קשה כי אם השלום והאחדות כה חשובים - מדוע שלא יהיה לכולם נוסח אחיד ושווה?

התשובה היא על פי הפסוק "איש על דגלו באתת לבית אבתם סביב לאהל מועד יחנו". אומנם נכון שיש מחנות מחנות בעם ישראל, אך כשכולם חונים מסביב לאוהל מועד, כשכולם שוכנים סביב לתורה הקדושה - כבר אין חשש לפירוד ולמחלוקת. אם לכולם יש מטרה אחת ויחידה והיא לעשות רצון אבינו שבשמים, הרי במצב כזה לעולם לא תפרוץ המחלוקת ביניהם.

רבינו ניסים רבינו זיע"א רב אב בית הדין שבפריז - צרפת, הוא היה מיוצאי מרוקו וכל רבותיו היו מחכמי אשכנז. וכן הרי"ף והרמב"ם זיע"א היו מחכמי ספרד וכל חכמי אשכנז הולכים לאורם ופוסקים כמותם. גם אבא זצ"ל כדרכו בקודש היה מספר לנו מעשיות מהבעל שם טוב ע"ה, ללמד - כי כשחונים "סביב לאוהל מועד", דהיינו סביב לתורה הקדושה אז אין פילוגים ואין מחלוקות כי יש רק אחדות נפלאה. והאחדות הזו אין בה הבדל בין ארץ המוצא או חוג זה וחוג אחר, כי כולנו בני איש אחד אנחנו. כולנו מזרע אברהם יצחק ויעקב ומטרתנו היא לעשות רצון אבינו שבשמים, ואדרבה כל אחד מעניק סיוע ותמיכה לחברו בעבודת ה' בבחינת "איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק".

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב)

חלפה שנה מאז היו בני ישראל משועבדים ומעונים תחת יד פרעה במצרים, והנה בתוך זמן קצר נהפכו להיות עם מסודר ומאורגן עם דגלים ומחנות לשבטיהם. אף בלעם הרשע התפעל כשראה את ישראל שוכן לשבטיו ואמר (במדבר כד, ה) "מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", וכמוכן שאין זה דבר טבעי. בנוהג שבעולם עבדים הנרדפים ונרדפים תחת יד אדוניהם הקשים - נעשים הם נבזים ומושפלים גם בעיני עצמם ואין להם זקיפות קומה וגאווה עצמית, והם גדלים ללא השכלה וללא חכמת חיים ואין להם כל דרך עצמאית משלהם. ועל אחת כמה וכמה עבדים שבארץ מצרים, כאשר ניסו פרעה ועבדיו בכל דרך אפשרית להשפילם ולרדותם בעבודת פרך קשה ונוראה, ודיכאו את נפשם האומללה. והנה על אף מצבם הירוד והשפל - לפתע אור השכינה זרח עליהם ותוך זמן קצר התנערו מעפרם והחלו להתעלות ולהתקדם באופן מפתיע. כבר ביציאתם זכו להקים להם בית מפואר ומשוכלל והוא משכן ה' וכליו, וכמוכן שהיה צריך לזה חכמה ובינה יתירה כמו שנאמר על בצלאל (שמות לא, ג) "ואמלא אותו רוח אל-הים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה" ואכן על אף היותם עבדים - לפתע נהפכו כולם להיות משכילים ונבונים פיקחים וחכמים ואף נקראו בשם "דור דעה", ללמדנו שמיד בצאתם ממצרים יצאו מאפילה לאור גדול, ומיד הרים הקב"ה את קרנם עד שזכו להיות עם מסודר ובתוכם משכן ה', עם דגלים ומחנות כשכל שבט שוכן לשבטו.

וכיצד זכו לזה? בזכות התורה הקדושה שקיבלו. רק התורה בונה ומעצבת את אישיותו של האדם והיא המלמדת אותו דרך ארץ ואורחות חיים. התורה היא זו אשר מחנכת את האדם להיות איש בעל נימוסין ומידות טובות ונעלות, והיא שהרימה את קרנם של ישראל ונהפכו על ידה להיות עם סגולה - עם נבחר מכל העמים, עם בנוי ומשוכלל עם דגלים ומחנות ונתקיים בהם הפסוק (דברי הימים ב, יו, ו) "ויגבה לבו בדרכי ה'".

זוכר אני בקטנותי שהיו באים אל אבא זצ"ל, אנשים מכפרים נדחים ומרוחקים מיישוב בני אדם כדי לקבל ברכתו. ועל אף שגדלו אותם אנשים באופן פרימיטיבי ביותר וחיו את חייהם במדבר ללא מקום ישוב של בני אדם, ולכאורה דרך ארץ ומידות טובות היו אמורים להיות מהם והלאה - כי מעולם לא ראו כיצד בני אדם מתורבתים מתנהגים. וראה זה פלא, על פני כל אותם אנשים הייתה נוסכה עדינות רבה, ודרך ארץ ומידות טובות ונעלות היו מעטרים אותם. כי גם במקומות הנידחים הללו הם עסקו בתורה, והתורה הקדושה היא שעידנה אותם וחיכה אותם לטוהר המידות ולשירות לבב ואצילות. ומן הטעם הזה ספר זה נקרא בשם "במדבר" ללמדנו שרק התורה הקדושה היא זו שהוציאה את עם ישראל מן המדבריות והשפלות שהיו נתונים בה ובזכותה נהפכו הם לעם מוצלח ומסודר בעל שבטים, מחנות ודגלים לכל שבט ושבט.

ואמרו חז"ל (מדרש רבה ב, ג) כיון שראו ישראל את המלאכים שהם עשויים דגלים גדלים - החלו מתאוים לדגלים. אמרו, הלאי כך אנו נעשים דגלים כמותן. אמר

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

כשהקפה והכריך נשכחים מהמציאות

על הכתוב בפרשתנו "וידבר ד' אל משה במדבר סיני", דרשו חכמינו ז"ל במדרש: "מכאן שנו חכמים בג' דברים ניתנה התורה - באש, במים ומדבר. ולמה ניתנה בשלושה דברים הללו? אלא, מה אלו חנים לכל באי העולם, כך דברי תורה חנים הם". ממשיך המדרש לבאר מה הכוונה של מדבר - "כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה".

לכאורה, תמה רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, זה נראה ההיפך מהשכל הישר. כי בכל מקצוע אותו מבקש האדם לרכוש ולהשתלם בו, הרי שהדבר הראשון שבדקים הוא אם יש התאמה, דהיינו שהאדם יציב נפשית ויכול להיכנס לפרויקט, שאילולי כך, חוששים להעניק בידינו את המקצוע המבוקש. בבוא אדם 'שלומפר' לראיון עבודה - סביר להניח כי הוא ימצא את עצמו למחרת בראיון עבודה נוסף. אף מעביד לא מחפש אדם מופקר.

מה שאין כן התורה - "אין לך בין חורין אלא מי שעוסק בתורה". כשאדם מפקר עצמו - אז יש לו שליטה בתורה ובחכמה. כי התורה תורת אלוקים היא, והאדם, לו יבוא עם דעות חיצוניות משלו, שוב לא יוכל להשיג את התורה. רק מי ששם עצמו הפקר כמדבר - הוא יכול לקנות את התורה והחכמה.

לכן, במתן תורה נאמר "ויתייצבו בתחתית ההר", וחז"ל דרשו שכפה עליהם הר כגיגית ואמר להם, אם אתם מקבלים את התורה - מוטב ואם לאו - פה תהא קבורתכם. והתוספות מקשים, הלא היהודים זעקו מקודם נעשה ונשמע, ולמה היה צורך לאיים עליהם עם הר כגיגית?

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק בספרו 'משך חכמה' מבאר באופן נפלא את הדברים. לא הייתה כאן כפייה במובן של המילה, אלא "שהראה להם כבוד ה' בהקיץ ובהתגלות נפלאה, עד כי ממש בטלה בחירתם הטבעי, ויצאה נשמתם מהשגת כבוד ד'". היהודים הגיעו אז למדרגה נשגבה של "אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו".

פירוש הדברים כמו שאמרנו, התנאי לקבלת התורה הוא רק ע"י ביטול, הפקר כמדבר, והיה צורך לבדוק שכל כלל ישראל אכן זכאי ועומד בתנאי הזה. וכשבוטלה בחירתם הטבעית ונדמו מלאכי השרת, שאינם עושים דבר לרצונם ולכבודם העצמי - היה זה אות כי היהודים מוכנים לקבל את התורה.

בביתו של רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ישבו וחרזו בדברי תורה, הגאון הגדול, רבן של ישראל, ובחור צעיר שביקש לקנות חכמה ודעת ולעסוק בדברי תורה, בחצות היום, שבה הרבנית הצדקנית ביילא הינדא ע"ה וידיה עמוסות סלים מלאים משוק מחנה יהודה, לכבוד חג הפסח הממשמש ובא. קנתה חזרת למרור וצנן לכרפס. ובראותה על שולחן הסלון מונחים כאבן שאין לה הופכין - הקפה, הלחם והירק, רטנה ושאלה את בעלה: וכי למה לא טעמת עדיין משהו?

ראש הישיבה כמו נעור מעלפוננו וענה בתמימות: וכי איך רואה, רבנית, את האורח החשוב שהגיע לכאן. הוא בן תורה שבא לדבר עמי בלימוד ולא יכולתי להפסיק באמצע לדברים של מה בכך.

אך הרבנית ממשיכה להתעקש: וכי מה היה קורה אישי היקר, אם היית אומר לו לבחור הצעיר, שימתין כמה דקות עד שתסעד את ליבך? לא הבין רבי איסר זלמן את כוונתה, והרים קולו בפליאה ובענווה: וכי פרופסור אני שצריך להמתין עליי?

וזהו הביטוי המופלא לדרשת חז"ל ש"כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה..."

תורה מְתֶשֶׁת כוחו של אדם

באחד הימים בא לפניי יהודי עשיר וביקש לקבל את ברכתי עבור ענייניו השונים.

כדי שיהא לברכה על מה לחול ביקשתי ממנו שיתרום מהונו הרב עבור בחורי הישיבה לומדי התורה ועמליה, ובכך יזכה להחזיק את התורה בכספו.

העשיר סירב לבקשתי ואמר: "כבוד הרב, אני אדם עמל. אני עובד ומשקיע זמן רב כדי להשיג את הכסף שלי, ולא אוכל לתרום ולו פרוטה אחת לבחורי הישיבות שלא יוצאים לעבוד וכל יומם לא עושים כלום, רק לומדים תורה. מבחינתי הם בטלנים ואינני נוהג לחלק מכספי לאנשים חסרי מעש!" כך אמר.

מאז עלה ערכם של בני הישיבות בעיניו, והוא זכה לתרום כספים רבים לשיבתנו הקדושה ולשאר מוסדות התורה, וזכה להיות כזבולון, התומך בלומדי התורה הקדושה.

לשמע דברי העשיר שיצאו מפיו בבוז ומתוך בורות וחוסר הבנה בגודל מעלת לימוד התורה בעם ישראל, אשר נאמרו על היקרים שבעם ישראל המשקיעים את ראשם

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ויאמר לו יהונתן מחר חודש" (שמואל א, כ)

הקשר לפרשה: שבת זו היא שבת שלמחרתה (ביום ראשון) יחול יום ראש חודש סיון, ומכאן הקשר להפטרת השבת בפרק שבו מוזכר העיתוי "מחר חודש".

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

המספר בשבחו של חברו

יש דברים שהם אסורין מטעם אבק לשון הרע, כגון שאומר: מי היה מאמין על פלוני, שיהיה כמו שהוא עתה. או שאומר: שתקו מפלוני, איני רוצה להודיע מה אירע ומה יהיה, וכיוצא בדברים אלו. וכן בפני שונאיו, גם כן בכלל אבק לשון הרע הוא, שזה גורם להם שיספרו בגנותו.

מִן הָאוֹצֵר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הבורא ממתין לאדם שישוב בתשובה

**"ואת פדויי השלשה והשבעים והמאתים העדפים על
הלויים מבכור בני ישראל"** (במדבר ג, מו)

יש לבאר מדוע לא השלים הקב"ה את מספר הלויים
שהיו בדיוק כנגד מספר הבכורים - מהו הצורך בכיורים
העודפים שאז צריך לפדותם?

נראה לי כי יסוד חשוב מלמדת אותנו התורה בזה, והוא
כי גם אם חטא האדם ולא עשה את רצון ה' - אל יתייאש
ויאמר לאיזו שפלות הגיע ואין בידו תקנה. כי כמו שלגבי
הבכורים אשר לא היו כנגדם לויים לפי שהיו עודפים על
הלויים ובכל אופן מצא להם הקב"ה תקנה על ידי הפדיון
- כך ידע האדם החוטא שגם לו יש תקנה, כי בורא העולם
ישתבח שמו לעד אינו בא בטרוניא על בריותיו ויודע "כי
יצר לב האדם רע מנעריו" (בראשית ח, כא) ואם שב
הוא בתשובה שלמה, יכול הוא לתקן את המעוות ולשוב
למצבו הקודם.

ואמרו חז"ל (שבת פח, ב) כשעלה משה למרום לקבל
את התורה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה "ריבוננו של
עולם, מה לילוד אישה בינינו" וכוונתם הייתה לשאול
כיצד ניתן לתת התורה לילוד אישה שעלול לחטוא ולעבור
עבירות. אמר לו הקב"ה למשה "אחוז בכסא כבודי וענה
להם תשובה". דהיינו, נכון אומנם שאדם חוטא אך יש
"תשובה", וזאת התכוון הקב"ה שמשה יענה למלאכים.
כי אם אדם עשה תשובה יכול הוא לעלות למעלה מדרגת
המלאכים, וכמו שאמרו חז"ל (יומא פו, א) גדולה תשובה
שמגעת עד כסא הכבוד. והוא אחוז "בכסא כבודי" וענה
להם "תשובה" ואז כשם שלאותם בכורים יש פדיון - כך
לחוטא יש פדיון, על ידי שיתקן את המעוות ושב ורפא לו.
ניגש אדם אלי ובמרירות נפשו סיפר, כי זה לו עשר
שנים שמניח הוא תפילין ולבסוף מתברר שאין פרשיות
בתוכם... ונפל ליבו בקרבו, איך אפשר לתקן את המעוות...
והסברתי לו כי אין דבר העומד בפני התשובה. ארך אפיים
הוא הבורא יתעלה ואם יקבל על עצמו מכאן ולהבא
להניח תפילין מהודרות, וכשהם נתונים עליו יקפיד
ויקבל על עצמו שלא להשיח בהם שום שיחת חולין וכך
ירבה בקדושתם - ואני ערב לו שתחשב לו המצווה כאילו
הניח במשך כל אותן השנים תפילין מהודרות, מפני
שהבורא יתברך ממתין לאדם שישוב בתשובה שלימה
ואז סר עונו וחטאו יכופר.

פניני הפרשה

כדי שלא לבייש

"ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות" (במדבר א, יז)

משה רבינו יכל לבחור אותם בעצמו שהרי היו ניכרים בגדלותם, הן הנשיאים היו
קרואי העדה, אך כדי שלא לפגוע באלו שלא נבחרו, ביקש משה רבינו שהקב"ה
ינקוב בשמותם.

נבחין עוד, מעיר הרב צבי פוליאס שליט"א, שגם בעת לקיחתם, ראשית "ויקח את
האנשים", ורק אחר כך "ואת כל העדה הקהיל", כדי שלא יהא מי שיתבייש, כאשר
יקראו לחברו ולא לו.

בענין זה מסופר שלאחר אירוסיו של רבי עקיבא איגר, הזמינו חותנו לעירו להתפאר
בחתן שזכה, נתכנסו תלמידי החכמים בבית המדרש, והחותן ציפה שחתנו הגאון
יפתח את פיו ויאירו דבריו.

אך החתן אינו פותח פיו, חותנו נדהם ורצה לפרק את הקשר. ביקשו חתנו אורכה
של יומיים ואחר כך פתח פיו בחכמה.

כשנשאל מדוע סיכן את הקשר עם ארוסתו, ענה, היה כאן חתן נוסף שחותנו
התפאר בו ואם הייתי פוצה פי בדברי תורה היה יורד ערכו בעיני חותנו לכן שתקתי.

מנין העם ללא סיבה

"כאשר צוה ה' את משה ויפקדם בהר סיני" (במדבר א, יט)

לשם מה ראתה התורה לציין שמנינם של ישראל היה "כאשר צוה ה' את משה",
כלום אין אנו יודעים זאת?

ביאר רבי משה פיינשטיין ז"ל: במדינה מתוקנת יש תועלת בידיעת מניינם המדויק
של תושביה. על ידי כך ניתן להעריך את שיעור ומדת הצרכים השונים של התושבים:
כמויות המזון הנצרכות להם, וכדומה. כאשר היו ישראל במדבר, אכלו ושתו כאות
נפשם, מן ירד מן השמים, ומים מן הבאר, והיו ענני הכבוד מעטפים אותם, והיו
שפים בכסותם ומגהצים אותם, ואף הקטנים שבהם היה לבושם גדל עמהם. ואם
כן, לא נזקקו לא למאכל ולמשקה ולא ללבוש, ולא הוצרכו להגן עליהם מפני
אויביהם. נמצא שלא היתה שום תועלת מעשית בידיעת מניינם המדויק של ישראל
במדבר.

זהו שאומר הכתוב: "כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני" - שאלמלא צוה
ה' את משה לא היו נצרכים לפקוד את מניינם של ישראל. אך לאחר שצוה ה', יש
לקיים את צווי ה' בשלמות ללא ערעור ופקפוק, גם אם לא מוצאים בו טעם וסיבה.

מדוע זכה גד שמשה יקבר בחלקו?

"ונשיא לבני גד אליסף בן רעואל" (במדבר ב, יד)

רבינו החיד"א זצ"ל מציין בספרו 'חומת אנך' לדברי ספר 'אמרי נועם' שכתב שגד
זכה שיקבר משה רבינו בחלקו - לפי שכאשר מינה משה את דן לראש דגל, יכול
היה גד לטעון: אני בכור לזלפה, ודן בכור לבלהה, למה אני איני ראש דגל כמוהו?
אך הוא שתק ולא דיבר, ולכן נקרא נשיא שבט גד כאן בשם "אליסף בן רעואל",
אף ששמו היה "בן דעואל" - לרמוז שנתעלה וזכה ש'ריע-אל', שהוא משה רבינו,
יקבר בחלקו!

ולפי זה מוסיף, מה טוב שדווקא כאן, לגבי הדגלים, נכתב השם "רעואל" ברי"ש,
ואילו בתחילת הפרשה והנשיאים בקרבנות, כתב "דעואל" בדל"ת ללמד שבזכות
ויתורו בענין הדגלים זכה לזה!

כבו. היו מטבילים את הלחם בשאריות השמן של הנרות ואוכלים לשובע. אחר כך היו עולים על יצועם לאגור כוחות לעוד יום של עמל תורה ועבודת ה'. כך צמחו גדולי ישראל, גאוני עולם!

להפעיל את הקול הפנימי

ברובד אחר מבואר בספר 'פרי עמלנו', מדוע ניתנה התורה במדבר?

באחת השנים, לקראת 'סוף הזמן' בשיבת לומז'א, ניגשו עשרים ושישה תלמידים להיפרד ממורם ורבו הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון וצוק"ל. כל אחד מהם היה אמור לפנות לדרכו, למקומו ולחיו.

ביקש ראש ישיבת לומז'א לצייד אותם בצידה לדרך, משהו שיתאים לכל אחד ואחד מהם. חיפש ומצא! בני, פנה לתלמידיי האהובים; רבים מכם יזכו בוודאי לקבל משרות רבנות, ואחרים לא יזכו. הבה ואספר לכם סיפור שישימש לכם כעין מורה דרך לחיים.

הצאר הרוסי, ניקולאי הראשון, יצא פעם לערוך סיור במדינות מלכותו. כשהגיע אל המדינה הראשונה ונתקבל בברכה על ידי המושל המקומי, פנה אליו הצעיר ושאל: "אף אתה מנהל את עניני המדינה?"

- "לפי החוק ככתבו וכלשונו!" - השיב המושל.

נתן בו הצאר מבט מאיים וקבע: "אתה מפוטר!"

אלפי האזרחים הוכו בתדהמה. נבצר מהם להבין: במה חטא המושל? אך איש לא העז לערער על דברי הצאר - במיוחד לא על ניקולאי הראשון ימ"ש שנודע כעריץ קשה לב וכונה "צאר הברזל".

בערב, בעת המשתה החגיגי, לאחר שהצאר לגם כמה כוסות 'וודקה' ורוחו היתה טובה עליו, אזר עוז אחד מאנשי הפמליה המלכותית, ושאל אותו לפשר החידה המוזרה, ומדוע הדיח את המושל מכהונתו רק משום שהוא מדקדק בספר החוקים.

השיב הצאר ואמר: כדי לנהל מדינה על פי החוק, ככתבו וכלשונו, אין צריך במושל, שבביל זה יספיק סמל משטרה..."

המסר שעולה מסיפור ה'צידה לדרך' הוא חד וברור: כדי להתנהל כיהודי מוכרחת 'התורה' להיפך ל'תורת חיים'. שכן השולחן ערוך החמישי, מעולם לא הודפס, וכדי לדעת כיצד להתנהל על כל צעד ושעל אי אפשר להתנהג כסמל משטרה, בעל ראש קטן, שפוטר את עצמו בכך שנוהג "על פי הספר", אלא יש להפעיל גם את קול הלב הפנימי והאישי שלנו.

ואולי יש כאן גם ביאור חדש אודות הסמיכות של פרשת במדבר לחג השבועות. כאשר אדם יושב בעיר, תחת גפנו ותאנתו, וחי כיהודי, הוא עדיין לא עמד במבחן התורה האמיתי. דווקא במדבר, אי שם בין הגאיות, בעיתות שלא הכל זורם כהרגל...

דווקא שם עומדת למבחן מהותו של יהודי. אם הוא יהודי תורתי במלוא מובן המילה, אזי גם במדבר הוא ימשיך לחיות כיהודי. אך אם התורה שלו אינה מופנמת בעומק הנפש, אזי ימצא את עצמו במדבר ערום ועריה.

וכך אכן היה. בדרך חזרה מהתלמוד תורה, חשב האב בליבו: "בכון, הנסיעה גזלה לי זמן יקר, ואף היתה כרוכה בהוצאה כספית. אבל מה לא עושים למען הבן! ומה לא עושים כדי שיוכל לשקוד על התורה באין מפריע!"

כולנו מבינים שאין בספור הזה שום דבר מיוחד. כך נוהג כל אב אוהב ומסור, וכך מרגיש כל בן הסומך על אביו ובטוח בו.

כל זה הוא רק ציור ומשל, לשבר את האוזן, להמחיש לנו את היחס של האב הרחום והחונן שבשמים אל בניו האהובים, ששוקדים על התורה ועל העבודה. בורא עולם לא ישאיר אותנו לנפשנו. הוא ידאג לנו, ימלא כל מחסרוננו. איך? אל דאגה! הרבה דרכים למקום. כל מה שנדרש מאתנו הוא בטחון. "הבטוח בה" - חסד יסובבנו".

לא תמיד הורים שלחו את ילדיהם לתלמוד תורה עם כריך טרי ומפנק. מה קורה כשהעניות מצויה ואין אפילו פרוסת לחם לילד?

על כך בדיוק אומרת התורה: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני". הולכי מדבריות אינם מצייבים תנאים מראש. הם יודעים שכדי להגיע אל היעד צריך לחצות את המדבר, יהיה מה שיהיה. אין להם תנאים, אין להם ציפיות.

כך היא התורה הקדושה! לימוד התורה אינו תלוי בשום גורם. התורה היא תורת חיים, היא סם החיים. יהיה אשר יהיה - לומדים תורה, בלי להציב תנאים, בלי לצפות לשום דבר.

מרון ראש הישיבה, שר התורה והיראה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, רגיל היה לתאר את תנאי החיים הקשים שהיו בנערותו בירושלים. היתה עניות נוראה, בקושי היה מה לאכול. לחם טרי היה מצרך יקר ערך. היו קונים לחם ישן, זול יותר, ומחלקים אותו לכמה ימים. ולעיתים רחוקות, בזמנים מיוחדים, היו זוכים לתוספת קטנה של "גביל או דק", כלשון מרון ראש הישיבה, רב רבנו, "המורה" הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל. 'גביל' אלו גרגירים של גבינה שהיו מורחים על הפרוסה היבשה, ו'דק' לכמה טיפות שמן עם זעתר דק דק שהיו טובלים בהן את הפרוסה כדי לרככה. זה מה שאכלו אז!

מתוך עניות נוראה זו היו הנערים הולכים לישיבה ושוקדים על התורה בעמל וביגיעה. כשהיו שבים לביתם מן הישיבה, נותרו להם שאריות של לחם יבש ונוקשה, שהילדים הקטנים בבית לא אכלו... אולם בני התורה הצעירים לא התלוננו. זה מה שיש. הם היו ממשכיים ללמוד עד שעת לילה מאוחרת, ואז כשהרעב התגבר היו נגשים לאכול את שאריות הלחם היבש והקשה. ואין אכלו אותו, הרי הוא בלתי אכיל! מצאו פתרון יצירתי: בסוף היום הנרות כבר

השאלה הנדרשת בפתיחת חומש במדבר היא, מדוע ניתנה התורה במדבר?

המדבר הוא מקום הפקר. אין בו תנאי מגורים. אין מים, אין חשמל, אין מזגן. איך אפשר לשהות במדבר? יש דרך אחת: לשאת את העיניים אל ה' ולבטוח בו שייתן לאדם את צרכיו וישמור עליו מפני פגעי המדבר.

כך היה בדור המדבר. הם זכו לעמוד ענן שיישר להם את הדרך, למן, מן השמים ולבאר מים שהלכה עימם לכל מקום.

לכן ניתנה התורה במדבר, כדי ללמדנו איך לחיות חיי תורה. אדם הלומד תורה צריך להתעלם מכל מה שקורה מימינו ומשמאלו, לא להתייחס לתנאים שמסביב. עליו לתלות בטחונו בה' ולהשליך עליו את יתבו.

על כך אומר דוד המלך (תהלים נה, כג) "השלך על ה' יתבר והוא יכלכלך - לא ייתן לעולם מוט לצדיק". אם תבטח בה' - לא יחסר לך מאומה!

הבטוח בה' - חסד יסובבנו

שעת בוקר, האבא העיר את בנו לעוד יום של לימודים בתלמוד תורה. כמדי יום, גם היום הכינה לו אמו כריך טרי ומזין והניחתו בשקית. השעה דוחקת, הילד מיהר לצאת מן הבית ועשה את דרכו לתלמוד תורה.

הילד הגיע לתלמוד תורה, נכנס לכיתה והתיישב במקומו. ואז נזכר ששכח לקחת איתו את שקית האוכל...

"מה יהיה?", חשב בלבו. "אני שאר רעב במשך שעות רבות, עד שאשוב הביתה מן הלימודים".

לרגע הוא התמלא דאגה, אבל מיד לאחר מכן הדאגה התחלפה בתחושה אמיתית של רוגע ובטחון. "אני מכיר את הורי, הם יעשו הכל בשבילי וידאגו שלא אשאר רעב".

והנה, ממש באותו זמן שהילד היה שקוע במחשבותיו, מצא האבא את שקית האוכל מונחת על השולחן. חשב האב בלבו: "אוי ואבוי! מה יהיה? לא יתכן שבני יקירי יישאר רעב; הדבר גם עלול להשפיע לרעה על לימודיו".

מה יהיה? אין כאן שום התלבטות. למרות זמנו הדחוק, נטל האב את שקית האוכל, עצר מונית ומיהר לתלמוד תורה, להביא לילד את האוכל - שלא יישאר רעב, שיוכל ללמוד תורה עם כל הכוחות.

אם כן מה המסקנה? הילד צדק כשידע שאין לו מה לדאוג. הוא היה בטוח שאביו יעשה הכל עבורו,

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי